

บันทึก

เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓
(มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีหนังสือ ที่ สร.๐๔๐๓/๐๒๑๗๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๑๓ ความว่า กระทรวงเกษตรขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ ดังนี้

๑. ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งบัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองหรือมิใช่ หรือเก็บ หรือทำอันตรายแก่ไข่หรือรังของสัตว์ป่าซึ่งห้ามมิให้ล่าใน ในบริเวณวัดหรือในบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมในทางศาสนา คำว่า บริเวณวัดหรือบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมในทางศาสนา มีอาณาเขตเพียงใดและในกรณีดังต่อไปนี้ บริเวณใดบ้างที่ถือว่าเป็นบริเวณวัด คือ

ก. พื้นที่ที่ตั้งวัดมีจำนวน ๑ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๑๒๐ ไร่ ที่ดินนี้ได้ขึ้นทะเบียนเป็นธรณีสงฆ์แล้ว แต่เขตพุทธาวาสและสังฆาวาสมีเนื้อที่ประมาณ ๘ ไร่

ข. ที่ดินของวัดมีอยู่หลายแปลง แยกกันอยู่คนละแปลงไม่ได้ติดต่อกัน เป็นผืนเดียวกัน ที่ดินดังกล่าวได้ขึ้นทะเบียนเป็นธรณีสงฆ์แล้ว แต่เขตพุทธาวาสและสังฆาวาสอยู่ในที่ดินเพียง ๑ แปลง

๒. ในบริเวณวัดหรือในบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมในทางศาสนา จะกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้หรือไม่

๓. ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งบัญญัติว่า บริเวณสถานที่ซึ่งใช้ในราชการ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแห่งใด รัฐมนตรีจะกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดก็ได้ โดยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทนั้น หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่ไข่หรือรังของสัตว์ป่าซึ่งห้ามมิให้ล่าในเขตดังกล่าว คำว่า สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดจะหมายความว่า สัตว์ป่าชนิดอื่น ๆ ที่กระทรวงเกษตรมิได้ออกกฎกระทรวงระบุให้เป็นสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองด้วยหรือไม่ และคำว่า ประเภทใดนั้น หมายความว่า สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ ๑ และสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ ๒ หรือหมายถึงสัตว์ป่าประเภทอื่น ๆ ที่มีระบุไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ ด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงเกษตรว่า เนื่องจากคณะกรรมการอนุรักษ์มีความสงสัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์นกปากห่างและนกอื่นๆ ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณวัดไผ่ล้อม จังหวัดปทุมธานี จะกระทำได้เพียงใด

เมื่อข้อเท็จจริงได้ความดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมีความเห็นดังนี้
 ความที่ว่า ในบริเวณวัดหรือในบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนใช้เป็นประกอบพิธีกรรมในทางศาสนา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ นั้น ย่อมหมายความว่าพื้นที่ที่ตั้งวัดรวมถึงตลอดถึงแนวเขตของวัดซึ่งเป็นเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสกับบริเวณพื้นที่ของวัดที่ใช้ในกิจการเกี่ยวกับการประกอบกิจการในทางศาสนาด้วย แต่ไม่หมายความว่ารวมถึงที่ดินของวัดซึ่งวัดได้นำไปจัดหาผลประโยชน์เช่นให้บุคคลเช่าหรืออาศัยหรือทำการค้าขาย เป็นต้น ฯลฯ ฉะนั้นตามปัญหากรณี ก.และ ข. ที่จะถือว่าบริเวณใดบ้างเป็นบริเวณวัดจึงต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงตามหลักที่กล่าวมาแล้ว

ส่วนในกรณีที่รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่า โดยให้รวมบริเวณวัดหรือบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนใช้เป็นประกอบพิธีกรรมในทางศาสนาสำหรับแห่งนี้ก็ย่อมกระทำได้ เพราะบริเวณวัดหรือบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนใช้เป็นประกอบพิธีกรรมในทางศาสนานั้นเป็นที่ที่มีลักษณะอยู่ในความหมายว่า บริเวณสถานที่ซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓

สำหรับความที่ว่า สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใด ในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ นั้น ย่อมหมายความว่ารวมถึงสัตว์ป่าชนิดและประเภทอื่นๆ นอกจากที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงและบัญชีท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ ด้วย แต่การกำหนดจะต้องระบุชนิดและประเภทของสัตว์ป่าที่ห้ามล่าให้ชัดเจนแน่นอน

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์
 (นายสมภพ โหตระกิตย์)
 เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔